
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Aika 21.10.2026 klo 15:00 -

Paikka Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Lahtinen Merja	puheenjohtaja
	Kautto-Koukka Leena	varapuheenjohtaja
	Heinonen Lila	jäsen
	Hyötyläinen Juha	jäsen
	Hämynen Miika	jäsen
	Kankainen Markku	jäsen
	Lohi Santeri	jäsen
	Patronen Ulla	jäsen
	Pippuri Linda	jäsen
	Räihä Petri	jäsen
	Saraste Karoliina	jäsen
	Suomala Sakari	jäsen
	Viiru Mervi	jäsen
Muu	Kallimo Kati	esittelijä, toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut
	Kellokangas Kirsi	pöytäkirjanpitäjä, hallintopalvelupäällikkö
	Hyöky Elma	aluehallituksen edustaja
	Ylälehto Jani	aluehallituksen puheenjohtaja
	Leppä Lasse	vt. hyvinvointialuejohtaja
	Frantsila Titta	vastuualuejohtaja, terveyspalvelut
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut
	Noso Marika	vastuualuejohtaja, ikääntyneiden ja vammaisten palvelut
	Kinnunen Kati	johtajaylilääkäri
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja
	Ervasti Tytti	vs. johtajaylihoitaja

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
65	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
66	Pöytäkirjan tarkastus	4
67	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
68	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030	6
69	Valtionavustus alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseen	11
70	Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-avustushaun avaaminen vuodelle 2027	18
71	Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	20
72	Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi	24
73	Valtuustoaloite vanhustenhoivan yksiköiden sulkemispäätöksen uudelleenarviointi ja 9.12.2025 palveluverkkopäätöksen toimeenpano	28
74	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu kevätkaudella 2027	34
75	Ilmoitusasiat	36

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

65

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan jäsenille 15.10.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

66

Pöytäkirjan tarkastus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 26.10.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta valitsee pöytäkirjan tarkastajaksi Petri Räihän ja Juha Hyötyläisen sekä varalle Miika Hämysen ja Markku Kankaisen.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

67

Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityslistan mukaisesti.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

68

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
891/02.00.00/2026

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 158 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuelain (611/2021) § 115 mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelman tasapainottaminen ulottuu vuoteen 2030 arviointimenettelyn yhteydessä laaditun talouden sopeuttamisen toimenpideohjelman mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu käynnistyi keväällä. Aluehallitus antoi vuoden 2027 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 16.6.2026 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 6.10.2026.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelma perustuu arviointimenettelyn yhteydessä hyväksytyyn talouden sopeuttamisen toimenpideohjelmaan ja arviointiryhmän määrittelemään nettokäyttökustannusten kehitysuralla pysymiseen. Arviointiryhmä arvioi hyvinvointialueen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset järjestää lakisääteiset palvelut ja totesi alueella olevan edellytykset selvitä tehtävistään edellyttäen, että hyväksytty talouden sopeuttamisen toimenpideohjelma toteutetaan suunnitellusti. Valtiovarainministeriö päätti 4.9.2026 arviointimenettelyn ilman aluejakoselvityksen käynnistämistä, mutta edellytti hyvinvointialueen toteuttavan arviointiryhmän esittämää talouden kehitysuraa sekä kattavan kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Taloussuunnitelman tavoitteena on vakauttaa talous ja kattaa taseeseen kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2027 talousarvio on 31,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja myös suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat ylijäämäisiä. Talouden tasapainottaminen perustuu palvelurakenteen uudistamiseen, kustannusrakenteen sopeuttamiseen käytettävissä olevaan rahoitukseen, palveluverkon kehittämiseen, toiminnan tuottavuuden parantamiseen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen aiempina vuosina kertynyt alijäämä katetaan kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä.

Taloussuunnitelman keskeiset tunnusluvut

Taloussuunnitelmassa on huomioitu väestön palvelutarpeen kehitys, valtion rahoituksen arvioitu kehitys, hyvinvointialueindeksin mukainen kustannustason nousu, palkkaratkaisujen vaikutukset sekä palvelurakenteen, palveluverkon ja toimintamallien uudistamiseen perustuvat sopeuttamistoimenpiteet.

Vuoden 2027 talousarvion toimintakate on -1 255,4 miljoonaa euroa ja valtionrahoitus 1 323,2 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä talousarviossa on 31,0 miljoonaa euroa. Vuosien 2028–2030 ylijäämät ovat 65,3 miljoonaa euroa, 96,1 miljoonaa euroa ja 111,7 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa kumulatiivisen alijäämän kattamisen vuoden 2030 loppuun mennessä.

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet

Vuoden 2027 talousarvio sisältää yhteensä noin 61,3 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet. Suurimmat vaikutukset kohdentuvat sosiaali- ja terveyspalveluihin (48,5 miljoonaa euroa), konsernipalveluihin (11,7 miljoonaa euroa) sekä pelastustoimeen (1,0 miljoonaa euroa). Toimenpiteet muodostuvat palvelurakenteen keventämisestä, palveluverkon muutoksista ja toimintamallien uudistamisesta ja tehostamisesta. Vaikutukset kohdentuvat henkilöstöön, ostopalveluihin, tilankäyttöön, hankintoihin ja toimintaprosesseihin. Tavoitteena on hillitä kustannuskehitystä, parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja turvata lakisääteiset palvelut käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyvien toiminnan uudistusten ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksia henkilöstöön on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Toimialojen katsaukset 2027

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Konsernipalveluiden toiminta painottuu vuonna 2027 arviointimenettelyn toimenpideohjelman toimeenpanoon, hallinnon ja tukipalveluiden tuottavuuden parantamiseen sekä tiedolla johtamisen vahvistamiseen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat tilankäytön tehostaminen, tukipalveluiden toimintamallien uudistaminen, hankintojen kehittäminen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen. Samalla jatketaan raportoinnin kehittämistä sekä varmistetaan palvelutuotannon tarvitsemat tukipalvelut. Toimialan talousarvio sisältää noin 11,7 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet.

Pelastustoimen toimialan vuoden 2027 keskeisiä tavoitteita ovat lakisääteisen palvelutason turvaaminen, toimintavalmiuspuutteiden korjaaminen sekä varautumisen vahvistaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Toiminnan painopisteenä ovat Jyväskylän Savelan ja Keuruun uusien 24/7-valmiuden kärkiyksiköiden käyttöönotto sekä palvelutason turvaaminen koko maakunnan alueella. Samalla toteutetaan noin 1,0 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet muun muassa varallaolojärjestelyjä, sijaiskäytäntöjä ja kustannusrakennetta uudistamalla.

Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialan toiminnan painopisteenä on vuonna 2026 toteutettujen palvelurakenne- ja palveluverkkouudistusten vakiinnuttaminen sekä arviointimenettelyn toimenpideohjelman määrätietoinen toimeenpano. Palveluja uudistetaan vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja, kotiin vietäviä palveluja, digitaalista asiointia sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden integraatiota. Toiminnan tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta, kohdentaa palvelut entistä paremmin asiakastarpeen perusteella sekä varmistaa lakisääteisten palvelujen järjestäminen käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Vuoden 2027 talousarvio sisältää noin 48,5 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat omahoitaja- ja omalääkärimallin laajentaminen, ikääntyneiden palvelurakenteen keventäminen, lastensuojelun raskaiden palvelujen käytön vähentäminen sekä hoito- ja palveluketjujen sujuvoittaminen koko palvelujärjestelmässä.

Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja muut vuodet ohjeellisia.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointien ja niitä vastaavien sopimusten lisäksi suunnitelmassa tulee esittää kuvaus investointien rahoittamisesta pitkäaikaisilla lainoilla, omaisuuden luovutuksilla, vuosikatteella ja investointeihin kohdistuvilla tuilla.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytään tai hylätään.

Päivitetty esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2027–2030 investointisuunnitelmaksi sekä esitys vuosien 2028–2031 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2027 on nolla euroa. Investointien rahoitukseen voidaan käyttää lainan lisäksi myös tulo-rahoitusta, ts. talousarvion vuosikatetta. Investointisuunnitelmien rahoitus esitetään tulo-rahoituksesta.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsitellään toimielimissä loka-marraskuun aikana ja ne antavat lausuntonsa esitykseen marraskuussa.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 6.10.2026. Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 10.11.2026.

Käynnissä olevat yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 24.–25.11.2026 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 25.11.2026. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 8.12.2025

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveysterveyst Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee tiedoksi hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027-2030.

Päätös

Liitteet

- Liite 1 Hyvinvointialuejohtajan esitys, talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030
- Liite 2 Keski-Suomen hyvinvointialue päivitetty investointisuunnitelma 2027-2030
- Liite 3 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2028-2031
- Liite 4 Hankintasuunnitelma-2027

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

69**Valtionavustus alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseen**

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 09.09.2026 § 64

Valmistelija järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö tulee jakamaan hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille vuositasolla 25 miljoonan euron määräaikaisen valtionavustuksen vuosina 2027–2030 alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön infokirjeen (VN/19760/2026) mukaisesti hyvinvointialueet kokoavat järjestöiltä hanke-ehdotukset. Hyvinvointialueet arvioivat, mitkä järjestöjen tarjoamista ehdotuksista sopivat alueiden tarpeisiin ja hakevat sen jälkeen valtionavustusta toiminnalle. Hyvinvointialueet voivat määritellä alueensa kehittämistyön painopistealueet toimintaympäristön, tarpeen ja alueellisen järjestöjärjestelmän perusteella.

Valtionavustuksen painopisteitä on valmisteltu hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueella. Painopisteiden valinnassa on huomioitu käytettävissä oleva väestön hyvinvointia kuvaava indikaattoritieto sekä käydyt keskustelut hyvinvointialueen palveluiden kanssa hyvinvointisuunnitelman valmisteluprosessissa. Lisäksi on hyödynnetty kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja palveluntuottajien kanssa käytyä hyvinvoinnin edistämisen neuvottelujen antia. Painopisteissä on huomioitu lisäksi hyvinvointialueen strategian tavoitteet.

Valtionavustuksen haun painopisteet Keski-Suomessa:

1. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen
 - Nuorten syrjäytymisen ehkäisy, työ- ja toimintakyvyn tuki
 - Vanhemmuuden tuki
2. Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen
 - Työkyvyn tuki
 - Tuki elämän murros- ja kriisitilanteissa

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

3. Ikääntyneiden hyvinvoinnin edistäminen
 - Digitaalisen osallisuuden ja turvallisuuden vahvistaminen
 - Toimintakyvyn vahvistaminen
4. Kaikille ikäryhmille
 - Terveellisten elämäntapojen edistäminen
 - Mielenterveyden edistäminen
 - Väkivallan ja itsemurhien ehkäisy
 - Syrjäytymisen ehkäisy

Ministeriö julkaisee myöhemmin ohjeet valtionavustuksen hakuun. Sosiaali- ja terveysministeriön antaman ennakkotiedon mukaan haku avautuisi syyskuussa ja hakuaika tulisi olemaan kuusi viikkoa. Päätökset saataisiin alkuvuodesta 2027. Haun avautuessa järjestöille avataan sähköinen lomake, jonka kautta voi esittää hankeideaansa osaksi valtionavustushakua. Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualue kokoaa painopisteiden pohjalta esityksen siitä, mitkä hankeideat vastaavat painopisteitä parhaiten. Ehdotuksia arvioitaessa käydään keskustelua hyvinvointialueen palveluiden kanssa ja sovelletaan samoja pisteytyskriteereitä kuin toiminta-avustushaussa. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta tekee päätöksen valtionavustukseen esitettävistä hankkeista.

Ehdotuksen voi tehdä yksittäinen toimija tai usea toimija yhteistyössä. Yhteistyönä tehdyssä ehdotuksessa on nimettävä yksi hakijoista, joka vastaa kokonaisuuden hallinnosta ja raportoinnista.

Alustavat kriteerit hakijoille (STM saattaa tarkentaa näitä vielä ohjeessaan)

- Hakija on rekisteröity yhdistys tai säätiö
- Hallinnosta vastaavalla järjestöllä on riittävät edellytykset (kokemus ja osaaminen haettavasta teemasta, alueellinen tuntemus ja hallinnolliset resurssit) toteuttaa hanketta.
- Hakija sitoutuu noudattamaan valtionavustuksen ehtoja ja toimittamaan hyvinvointialueelle kaikki avustuksen hallinnointiin ja raportointiin tarvittavat materiaalit

Talous

Rahoitus tulee 100 % sosiaali- ja terveysministeriöstä. Hyvinvointialue voi ottaa summasta välttämättömät hallintokustannukset.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

Yhteenveto

Hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki voivat hakea valtionavustusta sote-järjestötoiminnan ja järjestöjen tekemän terveyden sekä hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseen. Valtionavustus tulee haettavaksi ensimmäistä kertaa syksyllä 2026 ja haettavissa on 25 miljoonaa euroa. Keski-Suomen hyvinvointialue kokoaa alueensa toimijoilta ehdotuksia valtionavustukseen kytkettäväksi hankkeiksi, hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää nyt avustuksen alueellisista painopisteistä ja myöhemmässä kokouksessa valitsee valtionavustukseen esitettävät hakemukset.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

1) hyväksyy järjestöille avattavan valtionavustuksen haun Keski-Suomen painopisteet sekä

2) delegoi valtionavustushaun avauspäätöksen strategiajohtajalle.

Asian käsittely:

Palvelujohtaja Nina Peränen oli läsnä kokouksessa esittelemässä asiaa klo 18.19-18.28.

Esittelijä teki kokouksessa seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

1) hyväksyy järjestöille avattavan valtionavustuksen haun Keski-Suomen painopisteet sekä

2) antaa strategiajohtajalle valtuudet avata valtionavustushaun.

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.28.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
1118/00.04.00/2026

Valmistelija järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Valtionavustus sosiaali- ja terveysalan järjestötoiminnan kehittämiseksi avattiin haettavaksi keskisuomalaisille järjestöille 15.9.-8.10.2026 (Anu Pihl viranhaltijapäätös § 9). Avustusehdotuksia tuli määräaikaan mennessä sähköisen lomakkeen kautta 69 kappaletta 51 järjestöltä. Avustusehdotusten yhteissumma oli 5 947 010 euroa.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 9.9.2026 hyväksymien painopisteiden ja järjestöiltä tulleiden ehdotusten pohjalta on muodostettu kolme yhteisiin tavoitteisiin kytkeytyvää työpakettia, joista laaditaan Keski-Suomen yhteinen valtionavustushakemus. Hakemuksen yhteissumma on 1 400 000 e.

Keski-Suomen hyvinvointialue ja sosiaali- ja terveysalan järjestöt toteuttavat työpaketit yhtenä kumppanuushankkeena. Järjestöjen osaamista ja kohtaavaa työtä suunnataan täydentämään hyvinvointialueen toimintaa. Kumppanuushankkeella vahvistetaan keskisuomalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä hyvinvointialueen ja järjestöjen tavoitteellista yhteistyötä. Hyvinvointialue toimii avustuksen hakijana ja järjestöt kumppanuushankkeen osatoteuttajina.

Kumppanuushankkeen työpaketit

1. Mielenterveyden ja resilienssin vahvistaminen

Toimijat: Sovatek-säätiö, Pesäpuu ry, Surunauha ry ja Visio-säätiö sr, Jyväskylän Setlementti.

Tavoite: Vahvistaa eri elämäntilanteissa olevien keskisuomalaisten mielenterveyttä, turvallisuutta, osallisuutta ja selviytymiskykyä sekä madaltaa avun ja tuen hakemisen kynnyksiä. Toiminnalla ehkäistään mielenterveyden ongelmien, yksinäisyyden, päihdehaittojen,

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

itsetuhoisuuden ja taloudellisten vaikeuksien kasautumista sekä palvelujen ulkopuolelle jäämistä.

Toimenpiteet: Matalan kynnyksen kohtaamispaikka- ja vertaistoiminta, hyvinvointia vahvistava ryhmätoiminta, kokemusasiantuntijuus, itsemurhien ehkäisytyö, jalkautuva tuki, talousohjaus ja palveluohjaus. Toiminnassa vahvistetaan osallistujien voimavaroja ja arjen hallintaa sekä ohjataan ihmiset ja heidän läheisensä tarkoituksenmukaisen tuen piiriin.

2. Ikääntyneiden osallisuuden, toimintakyvyn ja digitaalisen turvallisuuden vahvistaminen

Toimijat: Ystävöntupa ry, Keski-Suomen Martat ry, Keski-Suomen kansallinen senioripiiri ry. ja Paremmiin Yhdessä ry.

Tavoite: Vahvistaa ikääntyneiden mahdollisuuksia itsenäiseen, turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä ehkäistä digitaalista ja sosiaalista ulkopuolisuutta. Toiminnalla tuetaan erityisesti henkilöitä, joiden osallistumista rajoittavat vähäiset digitaidot, digitaaliseen asiointiin liittyvä epävarmuus, yksinäisyys tai toimintakyvyn muutokset.

Toimenpiteet: Henkilökohtainen ja ryhmämuotoinen digituki, digitaalisen turvallisuuden vahvistaminen, vertaistuki sekä ravitsemusta, arjen taitoja ja toimintakykyä tukeva toiminta. Toimintaa toteutetaan helposti saavutettavissa kohtaamispaikoissa, jalkautuvasti ja paikallisten verkostojen kautta. Samalla vahvistetaan vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten osaamista.

3. Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen

Toimijat: Jyväskylän Suvanto ry, MIELI Jyväskylän seudun mielenterveys ry / MIELI Kriisikeskus Mobile, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piiri ry, Tukena-säätiö sr ja Sovatek -säätiö.

Tavoite: Vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tarjoamalla varhaista ja helposti saavutettavaa tukea vanhemmuuteen, arjen hallintaan, mielenterveyteen ja turvallisiin ihmissuhteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään perheisiin ja nuoriin, joiden tukiverkostot ovat vähäisiä tai joiden elämäntilanteeseen liittyy kuormitusta, yksinäisyyttä, väkivallan riskiä tai erityisen tuen tarvetta.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 64	09.09.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta		21.10.2026

Toimenpiteet: Kohtaamispaikkatoiminta, yksilö- ja ryhmämuotoinen tuki, vertaistoiminta, nuorten kokemusasiantuntijuus, mielenterveyttä ja vanhemmuutta tukeva työ sekä väkivallan ehkäisyyn liittyvä toiminta. Toimintaa toteutetaan lähi-, jalkautuvilla ja digitaalisilla tavoilla perheiden ja nuorten arkiympäristöissä sekä yhteistyössä koulujen, sekä hyvinvointialueen perhekeskus-, opiskeluhuolto- ja muiden palvelujen kanssa.

Toimijat – listauksissa on esitetty ehdotukset jättäneet toimijat, osa ehdotuksista on useamman järjestön yhteistyönä laatimia, joten käytännön toteutukseen voi osallistua laajempi joukko.

Päätös valtionavustuksen välittämisestä toimijakohtaisine euromäärineen tuodaan lautakunnan päätettäväksi, kun rahoituspäätös ministeriöltä on saatu.

Talous

100 % valtionavustus, rahoitus ei edellytä omarahoitusta. Hakemukseen on budjetoitu sisälle hyvinvointialueen omat hallintokustannukset.

Vaikutusten ennakoarviointi

Valtionavustuksen saaminen vahvistaisi sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaedellytyksiä ja niiden mahdollisuuksia toteuttaa kohtaavaa, matalan kynnyksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Hankkeet täydentävät hyvinvointialueen toimintaa, eivätkä rakenna rinnakkaisia tai päällekkäisiä palvelurakenteita.

Varhainen tuki, osallisuuden vahvistuminen, toimintakyvyn tukeminen sekä syrjäytymisen, yksinäisyyden, mielenterveyden ongelmien ja kriisiytymisen ehkäisy voivat vähentää raskaampien sosiaali- ja terveystalvelujen tarvetta sekä siirtää niiden käyttöä myöhempään vaiheeseen.

Hankekokonaisuudella voidaan tukea asukkaiden valmiuksia käyttää palveluja, hakea apua ja toimia oman hyvinvointinsa edistäjinä.

Yhteenveto

Rahoitushaun tavoitteena on alueellisen sote-järjestötoiminnan ja järjestöjen tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kehittäminen. Pääosa rahoituksesta on tarkoitus suunnata ihmisiä tavoittavaan kohtaavaan työhön. Kumppanuushankkeella vahvistetaan ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea erityisesti haavoittuvassa asemassa

Hyvinvoinnin ja terveyden § 64 09.09.2026
lautakunta
Hyvinvoinnin ja terveyden 21.10.2026
lautakunta

oleville ja tuen tarpeessa oleville ihmisille. Rahoitushakemuksessa
huomioidaan eri ikäryhmät ja alueellinen peittävyys.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta valitsee valtionavustushaun
työpaketit ja toimijat esityksen mukaisesti.

Päätös

Liitteet

Liite 5 Valtionavustus hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille
alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän
terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseksi,
VN/19760/2026, VN/19760/2026-STM-2, 2.7.2026

Jakelu

Lampila Arto
Peränen Nina

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

70

Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-avustushaun avaaminen vuodelle 2027

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
1050/02.01.01.00/2026

Valmistelija

järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta käsitteli järjestöavustusohjetta kokouksessaan 9.9.2026 § 62. Samassa kokouksessa lautakunta hyväksyi osallistumisen Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) jatkoavustusten hakuun § 63.

Aluehallitus hyväksyi järjestöavustusohjeen kokouksessaan 15.9.2026 § 209. Ohjeen mukaan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää järjestöjen toiminta-avustushaun avaamisesta.

Toiminta-avustushaku järjestöille esitetään avattavaksi 28.10.-22.11.2026 sähköisellä lomakkeella hyvinvointialueen verkkosivujen kautta. Hyvinvointialueen talousarvion vahvistamisen jälkeen 8.12.2026 pystymme valmistelemaan avustusesityksen hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokoukseen 16.12.2026. Hyvinvointialueen tuen suuruus STEA-jatkoavustusta saaville järjestöille on riippuvainen avustuskeskuksen myöntämän avustuksen määrästä.

Talous

Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueen talousarvioon on esitetty vuodelle 2027 järjestöjen toiminta-avustuksiin 935 000 euroa. Järjestöjen avustuksista varataan osa STEA jatkoavustusta vuodelle 2026 hakeville järjestöille.

Vaikutusten ennakoarviointi

Hyvinvointialueen myöntämällä järjestöjen toiminta-avustuksilla on merkittävä vaikutus eri ikäisten keski-suomalaisien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden vahvistumiseen. Erityisesti päihde- ja mielenterveyskuntoutujien toimintakykyyn, lapsiperheiden arjen tuen vahvistumiseen, sekä ikääntyneiden syrjäytymisen ehkäisyyn.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Yhteenveto

Hyvinvointialueen myöntämällä toiminta-avustuksilla vahvistetaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien järjestöjen toimintaedellytyksiä sekä vahvistetaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveysterveyst Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää avata järjestöjen toiminta-avustushaun vuodelle 2027 ajalle 28.10.-22.11.2026. Avustusten jakamisen edellytyksenä on, että aluevaltuusto kohdistaa talousarviossa määrärahoja järjestöavustuksiin.

Päätös

Liitteet

Liite 6 Kooste Toiminta-avustukset 2025

Jakelu

Peränen Nina
Lampila Arto

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

71

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
1041/05.00.00/2026

Valmistelija

vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 3700 245
palvelujohtaja Maria Aalto, p. 050 413 5912
palvelujohtaja Virve Hongisto, p. 050 365 8561
palveluvastaava Marja Lehtoranta, p. 050 597 8314

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 rakentaa yhteistä suuntaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi koko alueella. Suunnitelman tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä, kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä varmistaa, että lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lakisääteinen, alueellinen ja poikkihallinnollinen asiakirja, jonka tarkoituksena on ohjata, johtaa ja kehittää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä hyvinvointialueella. Suunnitelmassa kuvataan lasten ja nuorten kasvuoloja ja hyvinvoinnin tilaa, hyvinvointia edistäviä ja ongelmia ehkäiseviä toimia ja palveluja, yhteistyön järjestämistä sekä suunnitelman toteutusta ja seurantaa. Lisäksi kuvataan lastensuojelun tarve, lastensuojeluun varattavat voimavarat sekä lastensuojelun palvelujärjestelmä.

Suunnitelman läpileikkaavina tavoitteina ovat lapsiperheiden hyvinvointiuhkien varhainen tunnistaminen ja varhaisen arjen tuen vahvistaminen, nuorten elämänhallinnan ja osallisuuden lisääminen sekä syrjäytymisriskin vähentäminen, sekä lasten, nuorten ja perheiden terveellisten elämäntapojen vahvistaminen. Tavoitteita toteutetaan laajassa yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, oppilaitosten, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Suunnitelmaan linkittyvät alueellinen neuvolasuunnitelma ja alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma.

Suunnitelman toimeenpanon perustana on yhteisövaikuttavuus, jossa eri toimijat sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin, vaikuttaviin toimintamalleihin sekä tiedolla johtamiseen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Yhteisövaikuttavuuden tavoitteena on siirtää painopistettä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

korjaavista palveluista varhaiseen tukeen ja vahvistaa toimijoiden yhteistä vastuuta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista.

Perhekeskustoiminnalla on keskeinen rooli tavoitteiden saavuttamisessa. Perhekeskus kokoaa yhteen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat verkostot, vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä sekä tuottaa ja kokoaa ilmiötietoa tiedolla johtamisen tueksi. Perhekeskustoiminnan avulla tunnistetaan alueellisia hyvinvoinnin muutoksia, palvelutarpeita ja nousevia ilmiöitä, mikä mahdollistaa ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kohdentamisen oikea-aikaisesti. Samalla perhekeskus tarjoaa laajasti matalan kynnyksen tukea, ohjausta, neuvontaa, ryhmätoimintaa sekä kohtaamispaikkoja lapsille, nuorille ja perheille.

Perheiden, nuorten ja aikuisten ohjauksen ja neuvonnan asiakasohjausyksikkö tukee suunnitelman tavoitteiden toteutumista varmistamalla, että lapset, nuoret ja perheet ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin sujuvasti ja oikea-aikaisesti. Tavoitteena on vahvistaa yhden yhteydenoton periaatetta, selkeyttää palvelupolkuja sekä tukea palveluiden yhteensovittamista erityisesti tilanteissa, joissa perhe tarvitsee useiden toimijoiden tukea.

Digitalisaatio toimii suunnitelman läpileikkaavana kehittämiskeinona. Sen avulla vahvistetaan palveluiden saavutettavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja tiedolla johtamista sekä tuetaan lasten, nuorten ja perheiden oikea-aikaista palveluihin ohjautumista. Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään sekä matalan kynnyksen tuen tarjoamisessa että eri toimijoiden välisen yhteistyön ja tiedon hyödyntämisen kehittämisessä.

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät sekä ongelmia ehkäisevät toimenpiteet ja palvelut vuosina 2026–2029 on kuvattu mielen hyvinvoinnin, liikunnallisen elämäntavan ja arjen turvallisuuden edistämisen toimenpidesuunnitelmien kautta.

Perhekeskustoimintasuunnitelma ja yhteisövaikuttavuuden edistämisen toimenpiteet on kuvattu osana kokonaisuutta.

Toimenpiteiden toteutumista seurataan systemaattisesti osana hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja strategista arviointia. Tavoitteena on vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, osallisuutta, ehkäistä ongelmien kasautumista sekä turvata vaikuttavat ja yhdenvertaiset palvelut koko Keski-Suomen alueella.

Talous

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma huomioi sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelustrategian ja taloussuunnitelman 2026-2030. Hyvinvointisuunnittelun toimenpiteet ja palvelutuotanto perustuvat lakisääteisiin palveluihin ja vaikuttavimpiin toimintamalleihin, joissa talous ja toiminta sovitetaan yhteen kustannusvaikuttavasti.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Yhteenveto

Keski-Suomen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 linjaa hyvinvointialueen toimintaa kohti ennaltaehkäisevää, yhdenvertaista ja oikea-aikaista tukea lapsille, nuorille ja perheille. Keskeisiä painopisteitä ovat hyvinvointiuhkien varhainen tunnistaminen, arjen tuen vahvistaminen, nuorten osallisuuden ja elämäntapojen lisääminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä terveellisten elämäntapojen edistäminen. Palvelutuotannon uudistaminen tarkoittaa palvelurakenteiden keventämistä, oikea-aikaisuutta, saavutettavuutta ja monikanavaisuutta. Tavoitteita toteutetaan laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa hyödyntäen yhteisövaikuttavuuden toimintamallia, perhekeskustoimintaa, asiakasohjausta ja digitalisaatiota, jotta palvelut ovat vaikuttavia ja saavutettavia koko alueella.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta antaa liitteenä olevan lausunnon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2029 ja lähettää suunnitelman aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 7 Keski-Suomen hyvinvointialueen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Valmis 2026
- Liite 8 Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellinen neuvolasuunnitelma
- Liite 9 Vaikutusten ennakkoarviointi, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

- Liite 10 Keski-Suomen hyvinvointialueen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029
- Liite 11 Nuorisovaltuuston lausunto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta
- Liite 12 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta, luonnos

Jakelu

Lehtoranta Marja

Aalto Maria

Kalilainen Päivi

Hongisto Virve

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

72

Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
1047/00.01.02.00/2026

Valmistelija

strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
erityisasiantuntija Tuija Koivisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Yleistä

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki) velvoittaa hyvinvointialuetta laatimaan suunnitelman toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa tulee painottaa erityisesti kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Keski-Suomen hyvinvointialueella valmistellaan suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi vuosille 2026–2030. Suunnitelma muodostaa strategisen kokonaisuuden, jossa tarkastellaan Keski-Suomen ikääntyneen väestön nykytilaa ja väestörakenteen muutosta, hyvinvointiin ja toimintakykyyn sekä palvelutarpeeseen vaikuttavia tekijöitä ja ikääntyneelle väestölle suunnattujen sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistarpeita.

Suunnitelman lähtökohtana on, että ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen on laaja kokonaisuus. Palvelutarpeen kehitykseen vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi muun muassa asuminen ja asuinympäristö, esteettömyys, liikkumismahdollisuudet, osallisuus, turvallisuus, elintavat, läheisverkostot sekä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden tarjoamat hyvinvointia ja toimintakykyä tukevat palvelut. Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyöllä on siten keskeinen merkitys suunnitelman tavoitteiden saavuttamisessa.

Suunnitelmassa tarkastellaan myös ikääntyneiden palvelurakenteen tulevaisuutta. Tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäisyä, varhaista tukea, kuntoutumista ja kotona asumisen edellytyksiä sekä turvata oikea-aikaiset ja tarpeenmukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut silloin, kun ikääntyneen henkilön toimintakyky heikkenee ja palvelujen tarve kasvaa.

Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on otettava mukaan suunnitelman valmisteluun. Vanhusneuvoston näkemyksiä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

hyödynnetään suunnitelman tavoitteiden, painopisteiden ja toimenpiteiden jatkovalmistelussa.

Liitteenä alustava luonnos Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi Keski-Suomen hyvinvointialue 2026-2030.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointiryhmän loppuraportissa kiteytetysti todetaan: ” Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden palveluja voidaan tulevina vuosina kehittää vain taloudellisesti kestäväällä tavalla. Kasvavaan palvelutarpeeseen ei voida vastata lisäämällä raskaita palveluja, vaan vahvistamalla kotona asumisen edellytyksiä, uudistamalla palvelurakennetta ja kohdentamalla ympärivuorokautinen palveluasuminen kaikkein eniten ympärivuorokautista hoivaa tarvitseville. Samanaikaisesti kaikki käytettävissä oleva taloudellinen liikkumavara on sidottu alijäämien kattamiseen ja tuottavuuden parantamiseen.”

Vaikutusten ennakkoarviointi

Suunnitelman tavoitteena on vahvistaa ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, turvallisuutta, osallisuutta ja itsenäistä suoriutumista sekä tukea kotona asumisen edellytyksiä. Suunnitelma ohjaa palvelujen kehittämistä ennakkoivaan, oikea-aikaiseen ja tarpeenmukaiseen suuntaan sekä tukee resurssien kohdentamista erityisesti paljon palveluja tarvitseville ja haavoittuvassa asemassa oleville iäkkäille henkilöille. Suunnitelmalla on vaikutuksia palvelurakenteeseen, henkilöstöön ja talouteen sekä hyvinvointialueen, kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyöhön. Pitkällä aikavälillä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistamisella voidaan hillitä raskaampien palvelujen tarpeen kasvua. Vaikutuksia arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota ikääntyneen väestön monimuotoisuuteen, alueelliseen ja sosiaaliseen yhdenvertaisuuteen sekä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden palvelujen turvaamiseen.

Yhteenveto

Hyvinvointialueen näkökulmasta suunnitelman keskeinen johtopäätös on, että ikääntyneiden palvelutarpeen kasvuun ei voida vastata nykyistä palvelurakennetta määrällisesti kasvattamalla, vaan painopistettä on siirrettävä ennakointiin, toimintakyvyn ylläpitämiseen, kuntoutukseen, kotona asumisen tukemiseen sekä oikea-aikaisiin ja yhteen sovitettuihin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Väestörakenteen muutos – erityisesti kaikkein iäkkäimpien määrän voimakas kasvu – lisää sekä sosiaalipalvelujen että terveydenhuollon kysyntää, mikä edellyttää koko sote-palvelujärjestelmän tarkastelua yhtenä kokonaisuutena. Talouden tiukat reunaehdot puolestaan edellyttävät palvelurakenteen keventämistä,

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

teknologian ja uusien toimintamallien hyödyntämistä sekä raskaiden palvelujen, erityisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen, kohdentamista niitä aidosti tarvitseville; samalla on turvattava jokaiselle yksilöllisen tarpeen mukaiset, oikea-aikaiset ja yhdenvertaiset lakisääteiset palvelut. Hyvinvointialue ei kuitenkaan voi yksin ratkaista ikääntymisen mukanaan tuomia haasteita, vaan kotona asumisen onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen, läheisten ja muiden toimijoiden kanssa erityisesti asumisen, esteettömyyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämisessä.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystoimen Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta antaa liitteenä olevan lausunnon suunnitelmaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi 2026-2030 ja lähettää suunnitelman aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 13 Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2030
- Liite 14 Vanhusneuvoston lausunto suunnitelmasta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi, 24.8.2026
- Liite 15 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan lausunto valtuustoaloitteeseen, luonnos

Jakelu

Koivisto Tuija

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

Pihl Anu

Aluehallitus § 57 10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden 21.10.2026
lautakunta

73

Valtuustoaloite vanhustenhoivan yksiköiden sulkemispäätöksen uudelleenarviointi ja 9.12.2025 palveluverkkopäätöksen toimeenpano

Aluehallitus 10.03.2026 § 424

Valmistelija vs. hallintopalvelupäällikkö Kirsi Kellokangas, p. 040 188 2180

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuuston 17.2.2026 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite vanhustenhoivan yksiköiden sulkemispäätöksen uudelleenarviointi ja 9.12.2025 palveluverkkopäätöksen toimeenpano (aluevaltuutettu Leila Lindell ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö 143 §

Esittelijä Vt. hyvinvointialuejohtaja Kallimo Kati

Päätösehdotus

Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen strateginen johtaminen ja järjestäminen vastuualuejohtaja Anu Pihlin, sosiaali- ja terveystoimen johtaja Kati Kallimon sekä konsernipalvelut toimialajohtaja Lasse Lepän valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
302/00.05.01/2026

Valmistelija

Selostus asiasta

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

10.03.2026
21.10.2026

Yleistä

Aluevaltuutettu Leila Lindell ja muut valtuustoaloitteen allekirjoittaneet ovat jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään että

1. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle kirjallisen selvityksen siitä mihin toimenpiteisiin 9.12.2025 hyväksytyn tekstilisäyksen toimeenpanemiseksi on ryhdytty.
2. Selvityksessä nimetään vastuuhenkilöt ja aikataulu kunnittaiselle uudelleen arvioinnille
3. Kuntien kanssa käytävien neuvottelujen vastuutaho ja prosessi täsmennetään
4. Ennen kuin kunnittainen arviointi on tehty ja tuotu valtuustolle vanhustenhoivan yksiköiden sulkemisia ei panna täytäntöön
5. Arvioinnissa esitetään erikseen laskelmat ostopalveluiden vähentämisestä ja yksiköiden säilyttämisen talousvaikutuksista
6. Hyvinvointialue valmistelee tämänkaltaisia toimenpiteitä varten valmennusohjelman asukkaille, joita muutos koskee.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Vastauksessa valtuustoaloitteeseen kuvataan, miten aluevaltuuston 9.12.2025 päätökseen sisältyvän tekstilisäyksen toimeenpanoa on viety eteenpäin, miten kuntien kanssa käytävää vuoropuhelua on vahvistettu ja miten muutosten vaikutuksia asukkaisiin, läheisiin, henkilöstöön ja kuntiin huomioidaan toimeenpanossa.

1. **Valtuustoaloitteessa esitetään, että aluehallitus antaa aluevaltuustolle kirjallisen selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin 9.12.2025 hyväksytyn tekstilisäyksen toimeenpanemiseksi on ryhdytty**

Tekstilisäyksen johdosta hyvinvointialue on ryhtynyt useisiin konkreettisiin toimenpiteisiin. Tavoitteena on ollut vahvistaa kuntien kanssa käytävää vuoropuhelua ja varmistaa, että ikääntyneiden asumista tarkastellaan osana laajempaa palvelujen, hyvinvoinnin edistämisen ja ennakoinnin kokonaisuutta. Kuntia on pyydetty joulukuussa 2025 nimeämään edustajansa asumisen kehittämisen ryhmään, jonka on tarkoitus kokoontua neljä kertaa vuodessa. Työryhmän työskentelyn keskeinen tavoite on erilaisten asumisen tarpeiden ennakointi.

Tekstilisäyksen teemat on lisäksi kytketty osaksi ”suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi” -valmistelua. Ikääntyneiden asumisen kokonaisuus liittyy olennaisesti suunnitelman sisältöihin ja asumisen tarpeiden

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

10.03.2026
21.10.2026

huomioiminen ja ennakointi on myös lakiin perustuva velvollisuus. Osana valmistelua on toteutettu laaja kuntakierros, jonka aikana erilaisia asumisen tarpeista on kartoitettu ja vaihtoehtoista keskusteltu.

Tekstilisäyksen mukaisia teemoja käsitellään lisäksi myös muissa rinnakkaisissa kokonaisuuksissa. Esimerkiksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen neuvotteluissa kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö, yhdyspinnat ja ikääntyneiden asuminen ovat olleet keskeisiä neuvottelujen teemoja keväällä 2026. Neuvottelujen teemat on sovittu yhdessä kuntien kanssa. Näin tekstilisäyksen toimeenpano ei rajaudu yksittäiseen prosessiin, vaan sitä viedään eteenpäin useissa pysyvissä ja toistuvissa yhteistyörakenteissa.

Kohdat 2 ja 3:

- **Valtuustoaloitteessa esitetään, että selvityksessä nimetään vastuuhenkilöt ja aikataulu kunnittaiselle uudelleen arvioinnille**
- **Valtuustoaloitteessa esitetään, että kuntien kanssa käytävien neuvottelujen vastuutaho ja prosessi täsmennetään**

Selvitykselle on nimetty vastuutahot ja tekstilisäyksen mukainen kunnittainen uudelleen arviointi on toteutettu osana edellä mainittua suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi. Selvitys on toteutettu kesän ja syksyn 2026 aikana ja se on sisältänyt laajan kuntakierroksen.

Kuntien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua myös muissa eri foorumeissa. Näistä lakisääteiset Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) edistämisen-neuvottelut on toteutettu kuntaryhmittäin keväällä 2026. Myös mallia, jossa neuvottelut käydään yksittäisten kuntien kanssa, on kokeiltu. Kevään 2026 neuvotteluissa yhtenä keskeisenä teemana oli ikääntyneiden asuminen yhdyspintana kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Näitä neuvotteluja kuntien (ja myös järjestöjen) kanssa koordinoidaan Hyvinvointi- ja kumppanuudet palvelualueelta. HYTETU-neuvottelujen jälkeen osa kunnista on esittänyt toiveita myös erillisistä teemoitetuista keskusteluista ja näihin toiveisiin pystytään vastaamaan.

Keväällä 2026 perustettu asumisen kehittämisen ryhmä toimii jatkuvana yhteistyörakenteena ennakointiin ja säännölliseen vuoropuheluun.

4. Valtuustoaloitteessa esitetään, että ennen kuin kunnittainen arviointi on tehty ja tuotu valtuustolle, vanhusten hoivan yksiköiden sulkemisia ei panna täytäntöön

Keski-Suomen hyvinvointialue on ollut arviointimenettelyssä. Arviointimenettelyssä on annettu 26.9.2025 hyvinvointialuelain 122 §:n mukainen toimenpide-ehdotus, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee hyväksyä ja viivytyksettä toimeenpanna palveluverkkoa koskeva vaiheen 2

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

10.03.2026
21.10.2026

suunnitelma, jonka taloudelliset vaikutukset ovat vähintään 18,6 miljoonaa euroa. Tämä asettaa toimeenpanolle reunaehdot, jotka hyvinvointialueen on otettava huomioon samalla, kun muutosten vaikutuksia arvioidaan ja kuntien kanssa käytävää vuoropuhelua jatketaan.

Hyvinvointialuelain 122 §:n mukainen toimenpide-ehdotus on hyvinvointialuetta velvoittava. Ikääntyneiden asumisen yksiköitä koskevat ratkaisut ovat osa aluevaltuuston 9.12.2025 päättämää palveluverkko 2 - kokonaisuutta. Toimeenpano on tehty aluevaltuuston päätöksen ja arviointimenettelyn edellyttämällä tavalla, mutta samalla huolehtien siitä, että muutokset toteutetaan hallitusti erityisesti asukkaiden ja läheisten tilanne huomioiden ja että vaikutuksia seurataan toimeenpanon edetessä.

5. Valtuustoaloitteessa esitetään, että arvioinnissa esitetään erikseen laskelmat ostopalveluiden vähentämistä ja yksiköiden säilyttämisen talousvaikutuksista

Palveluverkon tarkastelussa on arvioitu asumispalveluyksiköiden käyttöastetta, toimitilojen kuntoa ja tarkoituksenmukaisuutta, henkilöstön saatavuutta, väestöennusteita, palvelujen peittävyttä sekä yksiköiden kustannusrakennetta. Arvioinnissa on pyritty muodostamaan kokonaiskuva siitä, miten palvelut voidaan järjestää pitkällä aikavälillä kestäväällä tavalla ja samalla turvata ikääntyneiden tarvitsemat palvelut. Muutokset ovat kohdistuneet pääasiassa niille alueille, joissa palvelun peittävyys 75 vuotta täyttäneistä on ollut erityisen korkea.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalvelujen palveluverkkoa uudistetaan osana hyvinvointialueen talouden tasapainottamista sekä palvelujärjestelmän pitkän aikavälin kestävyysvahvistamista. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellyttää rakenteellisia ratkaisuja, joilla voidaan turvata lakisääteisten palvelujen järjestäminen ja vastata kasvavaan palvelutarpeeseen käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Sekä oman palvelutuotannon että ostopalvelun vähentämistä tehdään hallitusti osana vuoden 2026 talousarviota ja sitä tullaan jatkamaan myös vuonna 2027. Palveluverkon kautta tehtävät sopeuttamistoimenpiteet tuovat näkyväksi vain omaan toimintaan kohdistuvan sopeuttamisen, mutta myös ostopalvelua vähennetään suunnitelmallisesti, jotta muuta maata kattavampi ympärivuorokautisen asumisen peittävyys saadaan laskettua arviointimenettelyn toimenpide-ehdotuksen mukaisesti enintään maan keskitasoon.

Kun palveluverkko 2 ratkaisua valmisteltiin ja kustannuksia arvioitiin, oman tuotannon kustannus poistuvissa yksiköissä on ollut noin 15–17 % kalliimpaa kuin ostopalvelu.

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

10.03.2026

21.10.2026

Säästö, joka syntyy yksiköiden lakkauttamisella, on esitetty palveluverkkomateriaalissa seuraavasti:

	Kustannus- vaikutus yhteensä (vuositasolla)	Tila- kustannukset	Tuki- palvelut	Henkilöstö	Muut	Huomiot
Yhteensä – ikäääntyneiden ympäri- vuorokautinen	5 789 700	961 000	623 800	4 120 900	84 000	
Tuuliharju, Luhanka	911 000	217 000	94 000	600 000		
Läkipohja, Jämsä	1 608 000	294 000	180 000	1 078 000	56 000	Tuloja jää kertymättä - 427.000
Hopearanta, Kivijärvi	691 700	99 000	81 800	510 900		
Sylvi, Laukaa	1 679 000	351 000	268 000	1 032 000	28 000	Tuloja jää kertymättä - 160.000
Harjuhoivi, ympäri- vuorokautisesta yhteisölliseksi asumiseksi	900 000			900 000		

Ilman yksiköiden sulkemista esitetty 5,7 miljoonan säästö jäisi syntymättä.

Palveluverkon uudistaminen on välttämätöntä palvelujen turvaamiseksi tiukan talouden ja vahvistuneen valtionohjauksen raamissa. Samalla on tärkeää, että uudistukset toteutetaan ennakoiden, avoimesti viestien ja vaikutuksia seuraten.

6. Valtuustoaloitteessa esitetään, että hyvinvointialue valmistelee tämän kaltaisia toimenpiteitä varten valmennusohjelman asukkaille, joita muutos koskee.

Hyvinvointialueella on olemassa toimintamalli, jonka mukaan muutoksia viedään läpi siten, että asukkaita ja heidän läheisiään tuetaan muutoksen eri vaiheissa. Sama koskee henkilöstöön kohdistuvan muutoksen tukea. Valtuustoaloitteessa esitetty valmennuksellinen näkökulma on tärkeä, ja sen sisältöä toteutetaan käytännössä erityisesti viestinnän, kohtaamisten, yksilöllisen tuen ja muutostilanteen suunnitelmallisen ohjauksen kautta.

Muutokseen liittyvä viestintäsuunnitelma laaditaan aina sekä koko hyvinvointialuetta että yksittäistä kuntaa koskevaksi. Muutoksen tukeen kuuluu tiedottaminen useilla eri tavoilla, kuten sanomalehtien, sosiaalisen median, kasvokkaisten tapaamisten ja etätapaamisten kautta. Kevään 2026 aikana on pidetty useita asukasilloja myös kuntien asukkaille, koska muutokset koskettavat tai kiinnostavat usein koko kuntaa ja tietoa tarvitaan laajasti.

Aluehallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 57

10.03.2026
21.10.2026

Jokaisessa suljettavassa yksikössä on pidetty kohdennettuja asukasilloja yksikön asukkaille ja läheisille. Näissä tilaisuuksissa on kerrottu muutoksen etenemisestä, vastattu kysymyksiin ja tuettu asukkaita sekä läheisiä valmistautumaan tulevaan muutokseen.

Lisäksi asukkaan omahoitajalla on keskeinen valmennuksellinen ja vastuullinen rooli yksittäisen asukkaan tilanteessa silloin, kun uutta kotia etsitään. Keskusteluissa ovat mukana myös läheiset, ja heidän toiveitaan ja näkemyksiään kuullaan uutta asuinpaikkaa arvioitaessa. Erityisesti iäkkäiden ja esimerkiksi muistisairaiden henkilöiden kohdalla vaikuttavinta on käsitellä muutosta asukkaalle sopivalla tavalla, yksilöllisesti ja osana arkea.

Toimivalta

hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystoimen Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta esittää aluehallitukselle vastauksen valtuustoaloitteeseen sekä sen viemistä edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

Liite 16 Valtuustoaloite 17.2.2026 / Vanhustenhoivan yksiköiden sulkemispäätösten uudelleenarviointi ja 9.12.2025 palveluverkkopäätöksen toimeenpano

Jakelu

Pihl Anu
Leppä Lasse
Ylälehto Jani
Kallimo Kati

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

74

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu kevätkaudella 2027

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026
1225/00.01.01.01/2025

Valmistelija

hallintosihteeri Tiina Hilpinen p. 040 487 8294

Selostus asiasta

Yleistä

Hallintosäännön 149 §:n mukaisesti toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, mikäli puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokouspäivät on valmisteltu ajalle 10.2.-12.5.2027. Kokoukset alkavat pääsääntöisesti klo 15.00.
Kevätkauden kokouspäivät:

10.2.2027
10.3.2027 (Teams)
7.4.2027
12.5.2027 (Teams)

Toimielimen kokous voidaan pitää läsnäolokokouksena tai sähköisenä kokouksena. Hallintosäännön 110 § mukaan sähköinen kokous voidaan pitää siten, että kaikki osallistuvat kokoukseen sähköisen yhteyden avulla tai siten, että vain osa läsnäolijoista osallistuu kokoukseen sähköisen yhteyden avulla.

Toimivalta

Hallintosääntö 149 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveysterveyst Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

1) päättää lautakunnan kokouspäivät ajalla 10.2.-12.5.2027 edellä esitetyn mukaisesti

2) päättää, että lautakunnan kokoukset voidaan pitää puheenjohtajan päätöksellä joko läsnäolokokouksena, sähköisenä kokouksena tai hybridikokouksena.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

21.10.2026

75

Ilmoitusasiat

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 21.10.2026

Lautakuntaa tiedotetaan seuraavista ilmoitusasioista:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto, kuuleminen yrityskaupasta Ambea AB / Humana AB
- Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto valtioneuvoston asetuksesta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen muuttamisesta

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystoimet Kallimo Kati

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

- Liite 17 Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto, kuuleminen yrityskaupasta Ambea AB Humana AB
- Liite 18 Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto valtioneuvoston asetuksesta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen muuttamisesta, VN/12938/2026